

## Korte studies in Mattheüs (41)

### Een stem in Rama (1)

Nadat koning Herodes erachter was gekomen dat de wijzen nooit naar hem terug zouden komen om de verblijfplaats van de pasgeboren Koning te onthullen, werd hij buitengewoon boos. Hij gaf zijn legerofficieren die hij naar Bethlehem zond de opdracht om alle kinderen jonger dan twee jaar om het leven te brengen.

Mattheüs vindt het belangrijk om dit melden. Het past binnen het verhaal dat hij wil vertellen en de boodschap die hij over wil brengen.

In de eerste plaats zal de gebeurtenis hem, net als ons, hebben doen denken aan de moord op alle jongetjes in Egypte. Zeker nadat hij over de uittocht een tekst had geciteerd uit Hosea is de vergelijking van wat er gebeurde in Bethlehem met de moord die Farao aanrichtte onder de Israëlieten gauw gemaakt.

In de tweede plaats wil Mattheüs ook in deze gebeurtenis weer iets heel belangrijks laten zien. Iets wat helemaal in de lijn ligt van al het voorgaande. Hij citeert een tekst uit Jeremia en schrijft:

*'Toen is vervuld wat gesproken is door de profeet Jeremia: Een stem is in Rama gehoord, geklaag, gejammer en veel gekerm; Rachel huilde over haar kinderen, en wilde niet vertroost worden, omdat zij er niet meer zijn.'* (Mat. 2:18).

En inderdaad vinden we deze woorden letterlijk in de profeet Jeremia terug, namelijk Jeremia 31:15. De enige andere keer dat Mattheüs de naam van Jeremia gebruikt is in 27:9, naar aanleiding van het verraad van en de dood van Judas. Je zou dit aan kunnen vullen aan de structuur die we voor het laatst in deel 17 van deze studies hebben gezien. Mattheüs geeft een citaat uit Jeremia die in verband staat met Zijn geboorte en hij verwijst opnieuw naar Jeremia bij de gebeurtenissen die vlak voor Zijn dood plaatsvonden. Er is ook een inhoudelijk verband tussen de twee verwijzingen naar Jeremia, maar daar zal ik later op terugkomen.<sup>1</sup>

Zoals gezegd koppelt Mattheüs de kindermoord in Bethlehem aan een profetie van Jeremia. Inderdaad kunnen we daar de tekst letterlijk lezen, maar daar is dan ook alles wel mee gezegd. Er wordt ons maar heel weinig informatie gegeven over dat waar Jeremia op doelt. Hoogst waarschijnlijk verwijst Jeremia net als Hosea in de vorige tekst die we bestudeerden naar een historische gebeurtenis. Het is naar mijn mening echter onmogelijk om te zeggen over welke gebeurtenis het ging en wie deze Rachel was. Het zal te maken hebben gehad met de komst van de Babyloniërs die een groot deel van de bevolking van Juda in ballingschap leidden. In die tijd profeteerde Jeremia namelijk en in die context staat ook deze profetie over de kinderen van Rachel.

Wat de historische gebeurtenis dan ook mag zijn waar Jeremia naar verwijst, de tekst wordt vervuld – vol gemaakt – in de kindermoord in Bethlehem. Natuurlijk moeten we deze tekst weer in de oorspronkelijke context lezen. Mattheüs verwacht niet dat we alleen Jeremia 31:15

---

<sup>1</sup> Als je er nu al meer van wilt weten, verwijs ik je naar m'n boekje *Zoals gesproken is door de profeet Jeremia*.

opzoeken en dan weer verder lezen in Zijn Evangelie. De tekst die Mattheüs aanhaalt is veel meer dan een aanwijzing dat alles verloopt volgens de uitspraken van de profeten van Israël. Er is een veel diepere boodschap en er zit ook structuur in de volgorde waarin Mattheüs ons verslag doet en de profeten citeert.

Dit wordt bijna nergens duidelijker dan juist in deze tekst. Waar waren we vorige keer mee geëindigd? 'Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen.' Naar aanleiding van deze tekst wees ik je op een andere tekst in Jeremia, waarin de profeet zegt dat er een nog grotere verlossing voor Israël zal komen vergeleken met de verlossing uit Egypte. Hij heeft het over een terugkeer uit alle landen waarheen God Zijn volk heeft verdreven (Jer. 23:7, 8). Hosea 11, dat begint met 'uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen' eindigt met deze terugkeer uit al die landen met de belofte dat het volk zal wonen in het land.

En lees nu de context van Jeremia 31:15. Het gedeelte waarin deze tekst staat begint in hoofdstuk 30:1 en eindigt bij 31:40. Ik raad je aan om deze hoofdstukken aandachtig te lezen; want dat is wat Mattheüs van ons vraagt met zijn citaat; of althans verwacht hij van zijn lezers dat zij dit gedeelte kennen!

Vers 3 van hoofdstuk 30 sluit naadloos aan bij 23:7. Die tekst begint met 'zie er komen dagen' en de eerste keer dat je die woorden weer leest in Jeremia is in hoofdstuk 30.

*'Want zie, DE DAGEN KOMEN, spreekt de HEERE, dat ik de gevangenis van Mijn volk, Israël en Juda, wenden zal, zegt de HEERE; en Ik zal hen weder brengen in het land, dat Ik hun vaders gegeven heb en zij zullen het erfelijk bezitten.'* (Jer. 30:3).

'De dagen komen' is een sleutelzinnetje in de hoofdstukken 30 en 31 en met zijn citaat wil Mattheüs zijn lezers erop wijzen dat die dagen nabij gekomen zijn met de geboorte van de Messias!

De andere drie verzen met dit zinnetje zijn de volgende:

*'Zie, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik het huis van Israël en het huis van Juda bezaaien zal met zaad van mensen en zaad van beesten.'* (Jer. 31:27).

*'Zie de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken.'* (Jer. 31:31).

*'Zie de dagen komen, spreekt de HEERE, dat de stad voor de HEERE herbouwd zal worden, van de toren Hananeël af tot aan de hoekpoort.'* (Jer. 31:38)

Met de beschrijving van de afschuwelijke gebeurtenis in Bethlehem en zijn citaat uit Jeremia houdt Mattheüs zijn lezers wederom voor: de dagen van het nieuwe verbond zijn aanstaande!